

การนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน

ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2551

**The Application of Santosa in the economic crisis
of people in Sanabteub Sub-District, Wangnoi District,
Ayutthaya Province in 2551 B.E.**

สำราญ ศรีคำมูล¹

Samran Srikammul

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2551

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ และเพื่อทราบปัญหาและแนวทางในการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้มีจำนวน 138 คน โดยใช้สถิติร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนชนิดทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนปัญหาที่พบส่วนใหญ่รายได้ไม่พอจ่าย รายจ่าย น้ำมันแพง, เครื่องอุปโภคบริโภคแพง ทางแก้ไขนั้น ประชาชนควรนำหลักธรรมหรือหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้จ่ายอย่างประหยัดนำเงินที่ได้นำมาเก็บออมไว้บ้าง และที่สำคัญไม่ควรอิจฉาเพื่อนบ้านที่เขามีฐานะร่ำรวยกว่าตน

คำสำคัญ : 1. หลักสันโดษ 2. การประยุกต์ใช้ 3. ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ

ABSTRACT

The objectives of this research article were to apply the Santosa principles, to compare the factors of Santosa to apply them in the economic crisis of the people ,to know the problem and suggestion how to apply in the economic crisis of the people in Ayutthaya Province. The data and the sampling group used for this research were 3 villages having 138 persons . Tools used to collect the information were questionnaires by using Multi - Stage Random Sampling from big groups to small groups, and to random by using simple and finally by using Quota Sampling . The statistics used was

¹ ป.ศ. 3 , Ph.D. (Ancient India & Asia Studies) อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

descriptive one; i.e. frequency, percentage, standard deviation, t-test .The results of the research were found that there had been no difference with leading Santosa to apply in the economic crisis of the people, this was because people got the problem earning and their spending was not enough. The patrols and materials were very expensive.

Key words : 1. Contentment ; satisfaction (Santosa) 2. an application of Santosa 3.Economic crisis

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งมีหลักธรรมคำสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติตนให้มีเมตตา กรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน แต่ในทางพฤติกรรมแล้วกลับพบว่าคนไทยจำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตศีลธรรมและแสดงถึงความโหดเหี้ยมดั่งที่ปรากฏตามสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละวัน กลายเป็นปัญหาสังคมที่แก้ไขได้ยาก สังคมไทยปัจจุบันมีลักษณะแบบ “ตัวใครตัวมัน พวกใครพวกมัน” มากกว่าที่จะเป็นสังคมชาวพุทธที่มีความสงบร่มเย็น มีเมตตา กรุณาและเอื้ออาทรต่อกันเป็นที่ตั้งเหมือนในอดีตที่ผ่านมาทำให้เป็นที่สงสัยว่าสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมชาวพุทธหรือเปล่าทำไมจึงเต็มไปด้วยการ แสดงออกถึงความรุนแรง ความไม่มีมนุษยธรรมเช่นนี้ คำตอบที่เหมาะสมที่สุดก็คือ เพราะภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ทุกคนมัวแต่แก่งแย่งทำมาหากินเพื่อครอบครัวยจนลืมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างทั่วถึงและเพียงพอตนเอง วัฒนธรรมแบบพุทธเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ได้บังคับให้ทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักธรรมไม่มีข้อกำหนดว่าผู้ใดปฏิบัติไม่ได้จะต้องมีความผิดและต้องถูกสังคมประณามซึ่งไม่เหมือนคำสอนในบางศาสนาแต่พระพุทธศาสนาก็นั่นเช่นเดียวกันว่าพุทธธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนควรปฏิบัติส่วนจะปฏิบัติได้มากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับศรัทธาของแต่ละคน วัฒนธรรมทางพุทธจึงเป็นวัฒนธรรมที่อ่อนแอ ไม่เป็นวัฒนธรรมเชิงบังคับให้ปฏิบัติ พุทธธรรมนั้นถ้าใครปฏิบัติได้ก็เป็นผลดีแก่บุคคลนั้น เพราะคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะเน้นผลด้านพัฒนาทางจิตใจเป็นสำคัญและมีผลต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เมื่อการปฏิบัติปล่อยให้เป็นไปตามแรงศรัทธาไม่มีการบังคับให้ชาวพุทธต้องปฏิบัติตามหลักธรรมจึงก่อให้เกิดปัญหา ทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะฆราวาสจะต้องปฏิบัติตามคิหิธรรม เช่น สันโดษ 3 ประการคือ ยถาลากสันโดษ ยถาพลสันโดษ และยถาสารูปสันโดษ เพราะเป็นธรรมของผู้ครองเรือนที่ทุกคนจะต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ในความเป็นจริงมิได้มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท หรือในทุกส่วนของสังคมไทย

ผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนตำบลสนับทึบ เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ประสบปัญหาทางการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวและชุมชนซึ่งมีสาเหตุมาจากประการ เพราะประชาชนขาดการนำหลักสันโดษไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อรากฐานการพัฒนาประเทศในการที่จะสร้างสังคมให้มีคุณภาพ สมรรถภาพและภราดรภาพอย่างยั่งยืน

2. โจทย์วิจัย

- 2.1. ประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในแต่ละข้อมาก-น้อยเพียงไร
- 2.2. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักสันโดษ มาก - น้อยเพียงใด

2.3. ประชาชนมีการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจแตกต่างกันหรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1. เพื่อศึกษาการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน

3.2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน

3.3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการนำหลักสั้น โดยไปประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1. ประชาชนมีการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจน้อย

4.2. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจแตกต่างกัน

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1. นำสิ่งที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างสันติสุข

5.2. นำผลการศึกษาวิจัยไปเผยแพร่ในสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ พร้อมนี้เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของรัฐบาลหรือผู้ที่สนใจเพื่อนำไปแก้ไขปัญหอย่างถูกวิธี

5.3. เป็นข้อมูลพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือเป็นแนวทางในการวิจัยที่คล้ายกันต่อไป

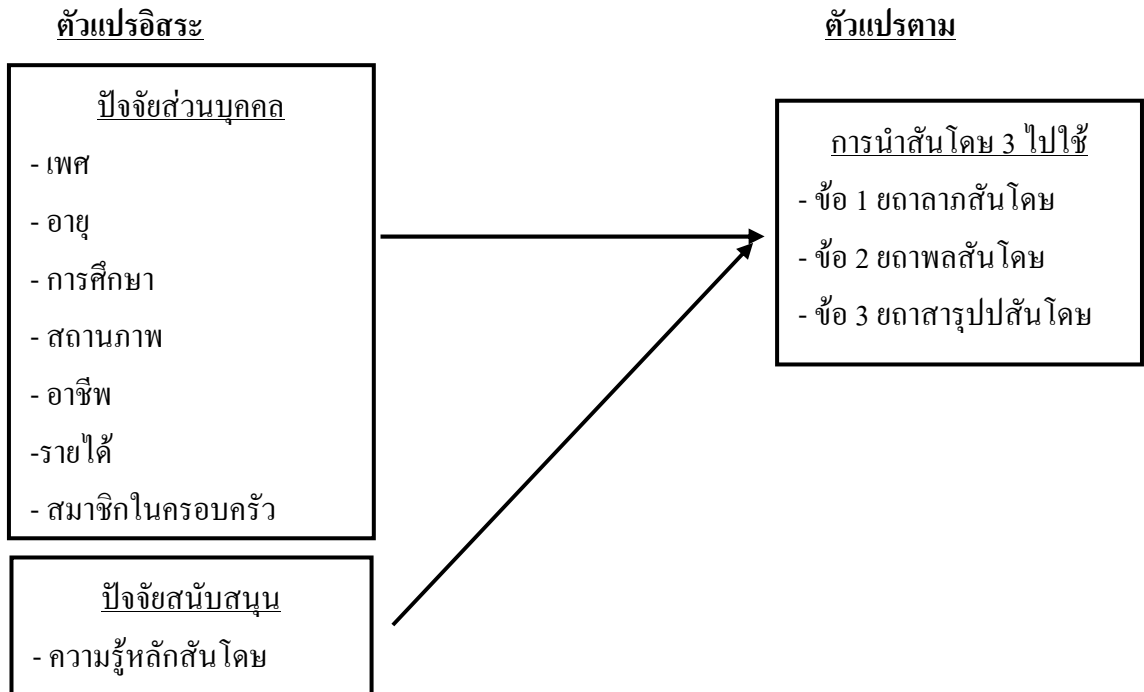
5.4. ช่วยสร้างนักวิจัยใหม่ขึ้นเพื่อผลิตงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อไป

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือประชาชน ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้ตัวอย่าง จำนวน 138 คน ซึ่งมี อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ อาชีพและมีรายได้ที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีความรู้ที่แตกต่างกันด้วย ใช้วิธีการสุ่มโดยใช้สูตรของ Taro Yamane เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้วได้ทำการสุ่มประชาชน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้น (Multi – Stage, Random Sampling) และใช้วิธีจับฉลากได้ 3 หมู่บ้าน และในแต่ละหมู่บ้านสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) แล้วทำการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) จากทะเบียนราษฎร (List Frame) โดยสุ่มมา 2 บ้าน เว้น 1 บ้าน ทำเช่นนี้ไปจนกระทั่งได้ครบจำนวนข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย มี 2 ประเภท คือข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของประชากร การสอบถามจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น พระสงฆ์ และผู้นำในหมู่บ้าน ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เอกสารต่าง ๆ มีหนังสือ เช่น พระไตรปิฎก พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ตำรามงคลชีวิต ตำรา วารสาร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนระบบ

Internet โดยใช้กรอบแนวคิดในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมที่ว่าด้วยสันโดษ 3 ซึ่งหมายถึง เครื่องยึดเหนี่ยวใจของบุคคลให้มีความพอใจ อิ่มใจ รักใคร่สิ่งที่เป็นของตน และสรุปกรอบแนวคิดดังนี้

โครงสร้างกรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเองโดยอาศัยแนวคิดและ ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามผลการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย การนิยาม ซึ่งมีคำถาม ปิด (Closed – ended) และเปิด (Open – ended) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำข้อบกพร่องมา ปรับปรุงแก้ไข จึงเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ที่ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้และความสนใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตอนที่ 3 พฤติกรรม การนำหลักสันโดษ 3 ไปประยุกต์ใช้ ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน ตำบลสนับทึบ ตอนที่ 4 ปัญหาและ อุปสรรคแนวทาง และข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติ เศรษฐกิจ

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับนำมาบรรยายข้อมูลทั่วไป และทดสอบความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรด้วยค่า X^2 -test และ ค่า t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ 2 กลุ่ม และ F-test ที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.8 อายุระหว่าง 31-40 ปี มีร้อยละ 29.0 โดยมีอายุเฉลี่ย (\bar{X}) = 39.25 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) = 12.938 อายุต่ำสุด = 16 ปี อายุสูงสุด = 76 ปี กลุ่ม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีร้อยละ 35.5 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพสมรส มีร้อยละ 70.3 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพรับจ้าง มีร้อยละ 46.4 และอาชีพเกษตรกร มีร้อยละ 7.2 พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้เฉลี่ย ไม่เกิน 10,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 66.7 ส่วนผู้มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 3.6 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 3-5 คน มีร้อยละ 44.9 โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.27 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 1.72 จำนวนสมาชิกต่ำสุด = 1 คน และจำนวนสมาชิกสูงสุด = 10 คน

7.2 ผลการวิจัยความรู้เกี่ยวกับสันโดษ 3 ของประชาชน พบว่า สันโดษ หมายถึง ความยินดีในสิ่งที่ตนมีอยู่ ตอบถูก มีร้อยละ 78.3 การอยู่คนเดียวเรียกว่า สันโดษ ตอบถูก มีร้อยละ 53.6 ไม่อยากได้อะไรคือ สันโดษ ตอบถูก มีร้อยละ 47.8 สันโดษเป็นหลักธรรมที่แก้ปัญหามหาเศรษฐิกิ์ ตอบถูก มีร้อยละ 68.1 ลักษณะของความสันโดษ คือ ยินดีกับของตน ยินดีกับสิ่งที่ได้มา ยินดีโดยมีใจสม่ำเสมอ ตอบถูก มีร้อยละ 89.9 สันโดษมี 3 อย่าง คือ ขาดลาภสันโดษ ขาดพลสันโดษ ขาดสารูปสันโดษ ตอบถูก มีร้อยละ 73.2 ขาดลาภสันโดษ คือ ยินดีตามที่ได้ ตอบถูก ร้อยละ 60.9 ขาดพลสันโดษ คือ ยินดีตามกำลัง ตอบถูก มีร้อยละ 60.9 ขาดสารูปสันโดษ คือ ยินดีตามสมควรแก่ภาวะ ฐานะแนวทางชีวิตและจุดหมายแห่ง การบำเพ็ญกิจของตน ตอบถูก มีร้อยละ 85.5 และยินดีกับสิ่งที่ได้มา หมายถึง ยินดีกับส่วนที่เพื่อนให้มา ตอบถูก มีร้อยละ 60.1 ยินดีโดยมีใจสม่ำเสมอ หมายถึงไม่รู้สึกรังเกียจใจจนเกินไปเมื่อพบและประสบสิ่งที่ถูกใจ ตอบถูก มีร้อยละ 87.0 และ วิธีฝึกสันโดษ ได้ผลดีเยี่ยมอย่างหนึ่ง คือ การบวช ตอบถูก มีร้อยละ 87.0

7.3 ผลการวิจัยความรู้เกี่ยวกับสันโดษ 3 ของประชาชน พบว่า สันโดษ หมายถึง ความยินดีในสิ่งที่ตนมีอยู่ ตอบผิด มี ร้อยละ 21.7 การอยู่คนเดียวเรียกว่า สันโดษ ตอบผิด ร้อยละ 46.4 ไม่อยากได้อะไรคือ สันโดษ ตอบผิด ร้อยละ 52.2 สันโดษเป็นหลักธรรมที่แก้ปัญหามหาเศรษฐิกิ์ ตอบผิด ร้อยละ 31.9 ลักษณะของความสันโดษ คือ ยินดีกับของตน ยินดีกับสิ่งที่ได้มา ยินดีโดยมีใจสม่ำเสมอ ตอบผิด ร้อยละ 10.1 สันโดษมี 3 อย่าง คือ ขาดลาภสันโดษ ขาดพลสันโดษ ขาดสารูปสันโดษ ตอบผิด ร้อยละ 26.8 ขาดลาภสันโดษ ตอบผิด ร้อยละ 39.1 ขาดพลสันโดษ คือ ยินดีตามกำลัง ตอบผิด ร้อยละ 39.1 ยินดีกับสิ่งที่ได้มา หมายถึง ยินดีกับส่วนที่เพื่อนให้มา ตอบผิด ร้อยละ 14.5 ยินดีโดยมีใจสม่ำเสมอ ตอบผิด ร้อยละ 39.9 ประสบสิ่งที่ถูกใจ ตอบผิด ร้อยละ 13.0 และวิธีฝึกสันโดษ ได้ผลดีเยี่ยมอย่างหนึ่ง คือ การบวช ตอบผิด ร้อยละ 13.0

7.4 พฤติกรรมการนำไปใช้เกี่ยวกับสันโดษ 3 ของประชาชน พบว่า มีรายได้เท่าไรก็พอใจเท่านั้น มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 52.9 นำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 72.5 ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 61.6 เงินที่ได้มานำมาเก็บออมไว้บ้าง มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 42.8 ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 55.8 ทุกท่านทำงานตามความสามารถ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 81.2 ช่วยกันออกเงินซื้อบ้านและที่ดิน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 46.4 ช่วยกันลงทุนในการประกอบอาชีพ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 53.6 ช่วยเหลือบริจาคเงินทำบุญงานประเพณี มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มี

ร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ ครั้งเว้นครั้ง มีร้อยละ 29.0 ร่วมมือทำกิจกรรมของชุมชน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 36.2 ทำงานเพื่อเรียนต่อเพราะสงสารครอบครัว มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 46.4 น้อยใช้น้อย มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 72.5 สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 74.6 ไม่ไปทานอาหารนอกบ้าน มีการนำไปใช้นานๆ ครั้ง มีร้อยละ 39.1 ไม่เคยกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่าย มีการนำไปใช้นานๆ ครั้ง มีร้อยละ 37.7

7.5 จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนมีการนำหลักสั้นโดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจน้อย ส่วนปัจจัยสนับสนุนคือความรู้ในหลักสั้นโดย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของระดับการนำหลักสั้นโดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

การประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. สั้นโดย ข้อที่ 1 คือ ขาดหลักสั้นโดย (ยินดีตามที่ได้)	2.28	0.590	น้อย
2. สั้นโดย ข้อที่ 2 คือ ขาดพลสั้นโดย (ยินดีตามกำลัง)	2.22	0.576	น้อย
3. สั้นโดย ข้อที่ 3 คือ ขาดสารูปสั้นโดย (ยินดีตามสมควรแก่ภาวะฐานะ)	2.14	0.500	น้อย
รวม	2.22	0.445	น้อย

จากตารางประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีการประยุกต์ใช้หลักสั้นโดย 3 ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อย คือ $\bar{X} = 2.22$ และ S.D. = 0.445 และในแต่ละด้านอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน

7.6 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสนับสนุน คือ ความรู้หลักสั้นโดยที่แตกต่างกันมีการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชนไม่แตกต่างกัน

7.7 ประชาชนได้มีข้อเสนอแนะ เรื่อง การนำหลักสั้นโดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ อยู่อย่างพอเพียง หรือพอใจในรายได้ มีร้อยละ 35.30 ใช้จ่ายอย่างประหยัด หรือสิ่งของได้มาต้องใช้จ่ายประโยชน์ให้มาก มีร้อยละ 29.41 และปล่อยวางในฐานะความเป็นอยู่หรือสวคมนตรีให้ไว้พระและฝึกจิต มีร้อยละ 17.64

8. สรุปผลการวิจัย

8.1 พฤติกรรมการนำหลักสั้น โดยมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชน พบว่า ข้อที่ 1 ขาดหลักสั้นโดย (ยินดีตามที่ได้) มีรายได้เท่าไรก็พอใจเท่านั้น มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 52.9 นำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 72.5 ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน มีการนำไปใช้

ทุกครั้ง มีร้อยละ 61.6 เงินที่ได้มานำมาเก็บออมไว้บ้าง มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 42.8 ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 55.8 ข้อที่ 2 ยถาพลสันโดษ (ยินดีตามกำลัง) ทุกท่านทำงานตามความสามารถ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 81.2 ช่วยกันออกเงินซื้อบ้านและที่ดิน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 46.4 ช่วยกันลงทุนในการประกอบอาชีพ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 53.6 ช่วยเหลือบริจาคเงินทำบุญงานประเพณี มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 47.1 ร่วมมือทำกิจกรรมของชุมชน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 36.2 ข้อที่ 3 ยถาสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควรแก่ฐานะ) ทำงานเพื่อเรียนต่อเพราะสงสารครอบครัว มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 46.4 มีน้อยใช้น้อย มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 72.5 สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 74.6 ไม่ไปทานอาหารนอกบ้าน มีการนำไปใช้นานๆ ครั้ง มีร้อยละ 39.1 ไม่เคยกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่าย มีการนำไปใช้นานๆ ครั้ง มีร้อยละ 37.7

8.2 ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีการประยุกต์ใช้หลักสันโดษในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อย คือ $\bar{X} = 2.22$ และ S.D. = 0.445 แสดงผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ในภาพรวมของการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ข้อที่ 1 ยถาลากสันโดษ (ยินดีตามที่ได้) ของเพศ ชาย และหญิง มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน ข้อที่ 2 ยถาพลสันโดษ (ยินดีตามกำลัง) พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน ข้อที่ 3 ยถาสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควรแก่ฐานะ) ทั้ง ชาย และหญิง มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

8.3 ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหา/อุปสรรคในการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ คือ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย น้ำมันแพง หรือ เครื่องอุปโภคบริโภคแพง มีร้อยละ 68.18

9. อภิปรายผลการวิจัย

9.1 ผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ข้อที่ 1 ยถาลากสันโดษ (ยินดีตามที่ได้) นำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 72.5 มีรายได้เท่าไรก็พอใจเท่านั้น มีร้อยละ 52.9 ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน มีร้อยละ 61.6 ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ มีร้อยละ 55.8 เงินที่ได้มานำมาเก็บออมไว้บ้าง มีร้อยละ 42.8 ตามลำดับ ประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ข้อที่ 2 ยถาพลสันโดษ (ยินดีตามกำลัง) ทุกท่านทำงานตามความสามารถ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 81.2 ช่วยกันลงทุนในการประกอบอาชีพ มีร้อยละ 53.6 ช่วยเหลือบริจาคเงินทำบุญงานประเพณี มีร้อยละ 47.1 ช่วยกันออกเงินซื้อบ้านและที่ดิน มีร้อยละ 46.4 ร่วมมือทำกิจกรรมของชุมชน มีร้อยละ 36.2 และประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ข้อที่ 3 ยถาสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควรแก่ฐานะ) สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 74.6 รongลงมา มีน้อยใช้น้อย มีร้อยละ 72.5 ทำงานเพื่อเรียนต่อเพราะสงสารครอบครัว มีร้อยละ 46.4 ไม่ไปทานอาหารนอกบ้าน มีร้อยละ 39.1 ไม่เคยกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่าย มีร้อยละ 37.7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้ทราบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นโดยทั่วไป จึงต้องประหยัดและอดออมเพื่อให้ครอบครัวอยู่ได้

9.2 สังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของประชาชน เกี่ยวกับการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ มีพฤติกรรมการประหยัดและอดออม การกระทำประโยชน์ และการใช้จ่ายอย่างเหมาะสมของสมาชิกในครอบครัวแต่ละครอบครัว ประกอบกับการสอบถามจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น พระสงฆ์ และผู้นำในหมู่บ้าน จะเห็นว่าประชาชนตำบลสนับทึบ ในสภาพเศรษฐกิจไม่ดี รายได้ไม่พอกับรายจ่าย น้ำมันแพง เครื่องอุปโภคบริโภคแพง เกิดคู่แข่งทางการค้า ค่าขายลำบาก ไม่มีเงินเรียนต่อ หางานยากเกิดคู่แข่งทางการค้า ค่าขายลำบากจิตใจไม่เป็นสมาธิ คิดมาก มีความระหวั่นในการใช้จ่ายในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโดยได้นำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อนเสมอ ตั้งใจทำงานตามความสามารถ และสั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรสิทธิ์ ไกรสินธุ์ ได้ทำการวิจัยการนำหลักอริยสัจ 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว บ้านหนองเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่าผู้นำครอบครัวเคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดความท้อแท้ในชีวิต ร้อยละ 98.4 รองลงมาคือ เวลาไม่สบายใจ ร้อยละ 95.3 และเวลามีปัญหา ร้อยละ 91.5 ส่วนเคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดภยันตรายคือความอยากเป็นเหมือนคนอื่น ๆ ร้อยละ 79.5 รองลงมาคือ เคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดความอยากจะมีในปัจจัย 4 เหมือนคนอื่น ๆ ร้อยละ 82.1 ผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำครอบครัวได้ให้ความสนใจศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ส่วนครอบครัวไม่เคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดภยันตรายความอยาก ร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ ร้อยละ 20.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่สนใจในคุณค่าของหลักธรรมในพระพุทธศาสนาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นคร วิชัยผิน การใช้สังคหวัตถุ 4 ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัวหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู กิ่งอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้นำครอบครัวมีความรู้ด้านหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้นำครอบครัว ควรนำหลักธรรมไปใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ข้อที่ 1 ขาดหลักสันโดษ (ยินดีตามที่ได้) คือนำรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน มีร้อยละ 72.5 และ ข้อที่ 2 ขาดพลสันโดษ (ยินดีตามกำลัง) ทุกท่านทำงานตามความสามารถ มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 81.2 พร้อมด้วย ข้อที่ 3 ขาดสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควรแก่ฐานะ) สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด มีการนำไปใช้ทุกครั้ง มีร้อยละ 74.6 จะเห็นว่าในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่ไม่ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐหรือเอกชนต่าง ๆ แม้นกระทั่งวัดหรือศาสนารวมทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งควรเข้าไปช่วยเหลือแนะนำให้ประชาชนหาอาชีพเสริมรายได้ หาแหล่งเงินทุน อบรมงานอาชีพให้ ส่วนวัดหรือศาสนาควรแสดงบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่ มีการอบรมธรรมะในชุมชนนอกเหนือจากในวัด นำนิทานชาดกในเรื่องพระมหาชนกมาประชาสัมพันธ์เป็นระยะมีการให้กำลังใจประชาชนพร้อมกับช่วยเหลือตามสมควร ให้เขาคิดว่ายังมีวัดหรือศาสนาเป็นที่พึ่งได้เสมอแม้ในยามที่ขัดสนหรือให้ตระหนักในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวงมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลงานวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ ไม่แตกต่างกัน เฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่พอใจเท่านั้น และเงินที่ได้นำมาเก็บออมไว้บ้าง ส่วนในข้อนารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน และทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ มีการประยุกต์ใช้แตกต่างกัน โดยเพศชายจะมีระดับการนำไปประยุกต์ใช้ สูงกว่าเพศหญิง ทั้งองค์ประกอบนารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัวก่อน และ ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ ส่วนทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน ระดับการนำไปใช้ เพศหญิง สูงกว่าเพศชาย ในภาพรวมของการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ข้อที่ 2 ขาดพลสันโดษ (ยินดีตามกำลัง) ทั้ง ชาย และหญิง มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน และผลการทดสอบในข้อต่างๆ ขององค์ประกอบย่อยต่อการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ข้อที่ 2 พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ ไม่แตกต่างกัน เฉพาะข้อช่วยเหลือบริจาคเงินทำบุญงานประเพณี ส่วนในข้อทุกท่านทำงานตามความสามารถ และช่วยกันลงทุนในการประกอบอาชีพ ร่วมมือทำกิจกรรมของชุมชน ช่วยกันออกเงินซื้อบ้านและที่ดิน มีการประยุกต์ใช้แตกต่างกัน โดย เพศชายจะมีระดับการนำไปประยุกต์ใช้ สูงกว่าเพศหญิง ทั้งองค์ประกอบช่วยเหลือบริจาคเงินทำบุญงานประเพณี ก่อน และ ไม่อิจฉาเพื่อนบ้านที่เขาถูกลอตเตอรี่ ส่วนทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน ระดับการนำไปใช้ เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย พบว่า ในภาพรวมของการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ข้อที่ 3 ขาดสารูปสันโดษ (ยินดีตามสมควรแก่ภาวะ ฐานะ) ทั้ง ชาย และหญิง มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน และผลการทดสอบในข้อต่างๆ ขององค์ประกอบย่อยต่อการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ข้อที่ 3 พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการนำหลักสันโดษไปประยุกต์ใช้ ไม่แตกต่างกัน เฉพาะข้อเคยกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่ายและ สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด ส่วนในข้อไม่ไปทานอาหารนอกบ้าน มีน้อยใช้น้อย และเก็บเงินเรียนต่อเพราะสงสารครอบครัว มีการประยุกต์ใช้แตกต่างกัน โดย เพศชายจะมีระดับการนำไปประยุกต์ใช้ สูงกว่าเพศหญิง ทั้งองค์ประกอบมีน้อยใช้น้อย และ สั่งสอนลูกหลานให้ประหยัด ส่วนไม่ไปทานอาหารนอกบ้าน และเคยกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่าย โดย เพศหญิงมีระดับการนำไปประยุกต์ใช้สูงกว่าเพศชาย

10.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

10.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีการนำหลักสันโดษมาประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจน้อยมาก เหตุผลเพราะพื้นที่ในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมโรงงาน ประชาชนมีอาชีพรับจ้าง พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับครอบครัวมากนัก จำเป็นจะต้องซื้อหาอาหารจากตลาดมารับประทาน กอปรกับสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาครอบงำ ทำให้เกิดความอยากได้อยากมีมากขึ้น ควรให้มีการทำการวิจัยในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย

10.3.2 ประชาชนในตำบลสนับทึบมีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามด้วย เป็นการยากที่จะทำความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมทางพุทธศาสนา ควรหาหลักธรรมที่คล้ายกันในทุกศาสนาทำการวิจัยในครั้งต่อไป

11. เอกสารอ้างอิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)

ไสว มาลาทอง, "การศึกษาจริยธรรม", โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพฯ

ทักษิณ ชินวัตร, พ.ศ.ท., นายกรัฐมนตรี, "คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี" ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ.

สุรสิทธิ์ ไกรสินธุ์, "การนำวิธีสัจ 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัวบ้านหนองเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พ.ศ. 2547", สถาบันวิจัยญาณสังวร, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นคร วิชัยผิน "การใช้สังคหวัตถุ 4 ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัวหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู กิ่งอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2548, รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

12. คำขอขอบคุณ

ผู้เขียนบทความวิจัยขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระเทพปริยัติวิมล อธิการบดี พระมหาปัญญา ปญญาวุฑฒ โส, ผศ. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ที่อนุมติงบประมาณให้สถาบันวิจัยญาณสังวร ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยและให้โอกาสตีพิมพ์บทความวิจัย และกราบขอบพระคุณ พระมหาน่วม สุจิตโต ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร อาจารย์ ดร.สุชาติ เมืองแก้ว รศ.ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย อาจารย์ธเนศ ต่วนชะเอม ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ และอาจารย์สุชาดา นาคฤทธิ ที่เมตตาถ่ายทอดความรู้อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ขอขอบคุณท่านอาจารย์วิสิฐพัชร วาฤทธิ หัวหน้าโครงการและคณาจารย์เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดเวลาที่ทำวิจัย ขอคารวะด้วยความเคารพ